

מרביץ תורה ומעתיק השמועה

יריעה מיוחדת לזכרו של אחד מחשובי מרביצי התורה ומקימי עולה של תורה לפני שנות דור

הגאון המובהק רבי נחום לסמן זצ"ל

ראש ישיבת תפרח

במלאות יובל שנים להסתלקותו לגזי מרומים – י"ב אלול תשכ"ט

גאון התורה וההלכה

רבי נחום נולד בעיר לודז' בפולין לאביו הגה"ח רבי אפרים זצ"ל, מנכבדי העיר וראש הקהל שם. בהיותו מסתופף בצילו של מרן האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל שמע לקולו לשלוח את בנו רבי נחום לישיבת קמניץ, בית מדרשו מרן הג"ר ברוך בער מקמניץ זצ"ל חרף היותו צעיר מאד לימים. כבר מצעירותו היה מפורסם בלודז' כצורב צעיר ועילוי מופלג.

בעת בואו לקמניץ לא ידע רבי נחום כיצד להסתדר עם מקום לינה ומקום אכילה, ואולי היה זה עקב היותו נער צעיר, ואמנם מיד נודע הדבר לראש הישיבה רבי ברוך בער אשר דאג וטרח בגופו לסדר מקום לינה עבורו ברחוב בריסקער מס' 6 [רחוב המוביל מבריסק לקמניץ].

ורבי נחום עלה ונתעלה מיום ליום במחיצת רבו הגדול, וגודל דביקותו בתורה כבר באותם ימים היה עצום עד מאוד. חברו לחדר רבי שמואל ליברמן זצ"ל סיפר, כי מעולם לא פגש אותו בחדר, כי תמיד היה ישן בביהמ"ד. לאחר שעייפותו גברה עליו הניח את ראשו על הסטנדר לכמה דקות, ולכן כל מה שדיבר עמו היה רק בביהמ"ד, כי שם היה נמצא כל העת. כך גם סיפרו גם עוד מתלמידי ישיבת קמניץ באותה תקופה, כי רבי נחום היה שקוע כל כך בתורתו עד שלא ראוהו מעולם מחוץ להיכל הישיבה. אצל רבי ברוך בער קיבל רבי נחום את דרך לימודו, ורוב תורתו קנה ממנו. היה ניכר על אופן לימודו של רבי נחום בכל שנותיו כי הוא מהלך בדרכי רבו רבי ברוך בער בכל סוגיא וסוגיא שעסק בה. הגאון רבי אהרן קרייזר זצ"ל ידידו של רבי נחום מיישיבת מיר בשנחאי, סיפר כי כבר בצעירותו היה רבי נחום בקי בכל ספרי 'ברכת שמואל' בעל פה, שגור על לשונו.

תחת אחד השיחים, סיפר רבי נחום כי פעם דיבר עם רבו הגדול במשך שלש שעות ברציפות, ומתוך הדברים הכיר בבירור כי יש לרבו רוח הקודש, ואולם רבי נחום לא סיפר מה דיבר עמו רבו, וכיצד ראה כן.

רבי נחום היה מדגיש תמיד, כי אצל מורו ורבו רבי ברוך בער הוא למד כיצד לחיות את הענין שעוסקים בו בלימודם. כך למשל, כאשר למדו בישיבה את הסוגיא של שור שנפל לבור היה נגלה לעיניהם שור שנפל לתוך בור ובעל השור מגיע למקום הבור וזועק מקירות לבו על האסון שאירע לו.

עוד סיפר רבי נחום כי רבו רבי ברוך בער דרש מתלמידיו שיחיו את הלימוד, וכאשר שאל רבי ברוך בער בשיעורו קושיא של רבי עקיבא איגר הצטער על כך שלא ראה מספיק שהם "חיים" את הקושיא, ואמר להם כי כששומעים קושיא של רע"א לא שייך להישאר שווי נפש. ופעם אמר רבי ברוך בער, כי כך דרש מהם רבו מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל.

נוסיף עוד מה שסיפר הגאון רבי אברהם קנרייך שליט"א אשר היה קרוב לרבי נחום מתקופת לימודו בישיבת קמניץ, כי הוא זוכר היטב איך רבי נחום היה קשור מאוד עם רבי ברוך בער זצ"ל וכיצד שוחח עמו שעות ארוכות. עוד סיפר, כי כבר בקמניץ יצא שמו של רבי נחום לתפארת ודברו עליו כי הוא עתידו לגדולות למעלה מרמת הדור.

בישיבת מיר

לאחר שנות לימודו של רבי נחום בקמניץ עבר ללמוד בישיבת מיר עוד כשהיתה בעיירה מיר בליטא. היה זה בזמן אלול, אז התחיל רבי נחום את לימודו עם החברותא, שנודע לימים כראש ישיבת מיר, מרן הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל.

אולם השקט והשלווה במיר לא התארכו זמן רב כי בהגיע זמן אלול גלו בני הישיבה לווילנא עקב סכנת הצורך הנאצי ימ"ש, ומשם התגלגלו באורח ניסי לשנחאי בסין שם התעלו לדרגות עצומות בתורה ויראה.

בזמן בריחת הישיבה מווילנא לרוסיה דרך הרכבת, היו צריכים לשלם אגרת נסיעה לשומרי הגבול, והסך היה עצום, מאה ושבעים דולר לכל בחור, שזה היה סכום עצום בימים ההם. הג"ר אברהם קלמנוביץ זצ"ל השתדל לשלוח סך כזה

ברנשטיין זצ"ל מידידיו של רבי נחום באותה התקופה, כי לא היו נותנים לבני הישיבה לנסוע כיחידים, וזאת כדי לשמור על סדרי קביעות הישיבה, ורק לאחר שהתאפשר לכולם לצאת אז נסעו כולם יחד לאמריקה, ואולם היו מקרים בודדים שנתנו רשות לבחורים יחידים לצאת, אחד מהם היה רבי נחום

ומעשה שהיה כך היה; שמו של רבי נחום נודע בבחורות בשערים ויצא למרחקים, ואחד מגדולי ישראל באמריקה חפץ ברבינו כחותן, לאחר ששמע על שיעור קומתו וגדלותו העצומה בתורה, ההצעה הוצעה, ורבי נחום עמד לנסוע לאמריקה בשביל לקדם את הצעת השידוך. ידידיו ערכו לו מסיבת פרידה, ואחר כך הלכו ללוותו לעבר הנמל, משם היתה אמורה הספינה להסיעו משנחאי לאמריקה. אולם כשהגיעו לנמל נבהלו לשמוע - כי הספינה כבר יצאה לדרך!

צער גדול היה ניכר על פני כולם, כל קבוצת הבחורים שבו לבתי האכסניות שלהם לנוח, אבל רבי נחום עצמו חזר על עקבותיו עם המזוודות, הביאם לעבר הרחבה של ביהכניס בית אהרן ומיד התיישב ללמוד, רק לאחר חצות הלילה הכניס את המזוודות לחדר. הוא לא יצא מהלימוד ולא הפסיק אף לרגע אחד, כאילו כל המאורע לא התרחש עמו...

לאחר תקופה עלו כולם לאמריקה בראשות מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. גם בבואם של תלמידי הישיבה לאמריקה לא נתקבלו בזרועות פתוחות, וכאשר נכנסו דרך סאן פרנסיסקו עשו להם שלטונות אמריקה צרות עד שהצליחו בסייעתא דשמיא עצומה להיכנס דרך שם.

המשגיח רבי יחזקאל לא נחה דעתו מהמגורים באמריקה, בגלל רוח הטומאה שחש בה, ושם פעמיו לארץ הקודש. אולם חבר תלמידיו נמנעו מלהצטרף עמו, מחמת שלא היה להם כסף לנסיעה יקרה זו. המשגיח שוחח אז עם תלמידו הרה"ח רבי יעקב פינקלשטיין זצ"ל שהיה בעל אמצעים, וביקשו שישלם עבור נסיעתם של האריות שבחבורה, וכך התאפשרה נסיעתם לארץ ישראל של רבי נחום עם ידידיו מרנן: הגר"ב רזנברג, הגר"ר פיין, הגר"נ פרצוביץ, ועוד.

בישיבת מיר בירושלים

עם בואו של רבי נחום ללמוד בישיבת מיר בירושלים ביקשו ראש הישיבה מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל למסור משיעוריו בישיבה הקדושה. חבורה מובחרת התלכדה סביבו וזכתה לקבל תורה מפיו של רבי נחום, אשר מצידו השקיע רבות בשיעוריו. היו קטעים רבים בשיעור אשר התלמידים לא זכו לירד לסוף דעתו ולהבינו, כי היה עמקן נורא, ואולם לא היה מי שלא קיבל מהשיעור, כי גם מי שלא הבין את עצם השיעור אמנם עצם המעמד השפיע רבות.

לכל אחד, אבל כשחצו את הגבול התברר שכל ראשי הישיבה ובני הישיבה חצו את הגבול, ורק רבי ישראל פייגנבוים זצ"ל לא היה לו סך מאה שבעים דולר לאגרת גבולות, והוא הוכרח להישאר בגיא ההריגה.

רבי נחום ששם לבו לדבר נחלץ להצילו, ובהיות ואביו רבי אפרים הי"ד היה גביר גדול הוא נתן לרבי נחום שעון יד מזהב שהיה יקר ערך מאד ורבי נחום שרצה להציל את רבי ישראל מיהר למכור את שעון היד ובתמורתו שילם את אגרת הגבול שלו וכך היתה לו נפשו של רבי ישראל לשלל. יצוין, כי שעון זה היה מזכרת כמעט יחידה מאביו זצ"ל ולדבר כזה אין ערך כספי כלל. אבל אצלו לא היה בזה כלל שאלה, כי הרי יש כאן נידון של פיקוח נפש.

הגר"ר שמואל בירנבוים זצ"ל ידידו של רבי נחום משיבת מיר הזכיר פעם בשיחתו, כי רבי נחום היה מהאריות שבחבורה בישיבת מיר, והוא היה למדן עצום ועמקן גדול, והוא נתן את היגישמעאקי ללימוד במיר.

עוד סיפר רבי שמואל בירנבוים, היה זה כעבור שנים רבות כאשר בישיבתו של רבי שמואל בפלדבוש שבארה"ב שרר כפור נורא, ובני הישיבה התלונו בפני רבי שמואל על הכפור הנורא, אשר קשה ללמוד כך. הגיב רבי שמואל ואמר, כי כאשר קר ואפילו קר נורא אין זה קשה כל כך ללמוד, כי התורה מחממת, ואדרבה הקושי הגדול ללמוד הוא כאשר שורר חום נורא, והוסיף כי זכור לו מתקופת שנחאי שהיו תקופות שהיה חום נורא ואיום, ובקושי "חיו" והיו בחורי הישיבה מוטלים בחדריהם על המטות באפיסת כוחות מוחלטת מרוב החום, והיכל הישיבה היה ריק, ואולם שתי דמויות נראו תמיד כשהם עוסקים בתורה ללא שום רפיון, היה זה רבי נחום ומרן המשגיח הגר"ר יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. בעמל התורה מתוך מסירות נפש עד לאין שיעור ממש.

כיוצא בזה ראו כעבור עשרות שנים, בימי מלחמת ששת הימים, כאשר כבר התגורר רבי נחום בארץ ישראל. הוא ישב והגה בתורה בבנין קטן שברחוב הושע 10, שם היה ניתן ללמוד לאור החשמל (ולא בעיה של האפלה שהיתה קיימת בזמן המלחמה). רבים מחכמי התורה שבבני ברק ביניהם הגאונים הצדיקים: רבי יוסף ליס, רבי ברוך רזנברג, רבי משה ברנשטיין, רבי חיים גרינימן, רבי בינוש פינקל ועוד, התקבצו ובאו למקום זה והיו עוסקים בו בתורה ובתפילה בריתחא וברוממות רוח והאמינו כי תורה מגנא ומצלא.

עלייתו לארץ הקודש

בתום תקופת שנחאי נסעו כל בני הישיבה לאמריקה, ושם התייסדה שוב ישיבת מיר לתפארה. סיפר הגר"ר משה

אנקדוטה מעניינת מספר ראש ישיבת פוניבז', הגאון הגדול רבי **ברוך דב פוברסקי** שליט"א: היה זאת בעת מפגשם של שני ענקי עולם התורה, מרן הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל וראש ישיבת מיר הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ומיד החלו לשוחח שעשועי דאורייתא.

בהמשך שיחתם דיברו בין היתר בענין בחורי הישיבות מדור ההווה ודור העבר, איזה מהם יותר חשובים בחידושי תורתם וחשיבותם בכלל. בויכוח שהתפתח ביניהם היה נוכח הגרבי"ד פוברסקי שליט"א עצמו, ולדבריו בהמשך הויכוח התעקש הרב מפוניבז' שתלמידו

הישיבות בדור שאחר השואה חשובים יותר

מתלמידי הישיבות של פעם, הוזכרו כל מיני שמות של תלמידי חכמים מופלגים מהישיבות של פעם ושמות של תלמידי חכמים צורבים צעירים מהדורות שקמו לאחר השואה. בשלב זה פנה ר' לייזר יהודה לרב מפוניבז' בפנים מנצחות: "תאמרו לי פוניבז'ער רוב! האם כדוגמת רבי נחום לסמן יש לך בכל עולם התורה שקם לאחר השואה?", אמר לו הרב מפוניבז': "נצחתי, כמו רבי נחום לסמן אין בכל עולם התורה".

לאחר נישואיו כיהן רבי נחום כראש ישיבת 'בית יוסף' ובהרדוק יחד עם מרן הסטייפלער זצ"ל. בחורים רבים מהישיבות הסמוכות היו באים להאזין לשיעוריו ולשוחח עימו בלימוד, ביניהם האריות של ישיבת סלבודקה הסמוכה.

שקדנותו בתורה

על עמל תורתו מעיד אחד התלמידים, הג"ר שמעון ביטון שליט"א, רבה הראשי של העיר חדרה, בהקדמת אחד מספריו שם הקדיש שורות אחדות לזכרו של רבי נחום, וכה כתב:

"מעיד אני שמים וארץ שמה שחזו עינינו בקדושתו וטהרתו, לא ראו רבים בדורות הקודמים. בימי טבת הקפואים כשהסתופפו סביבו לשתות בצמא כל אות משיעוריו הקדושים והמפלאים, היינו עומדים נפעמים ומשתהים לגודל מראה הקולות והברקים כאריה בלב יער היה עומד, ובהוד עילאי וביראה ואימה היה לוחש אש אוכלה, כל גופו היה נע וזע, זיעה ניגרת מכל גופו כמים, ומידי יום ביומו היה עלינו לייבש גמרתו בשמש מטפטופי זיעתו זיעת קודש שהיתה ניגרת ונשפכת כמים, כוחות אל מלא שבח רינה והודיה והשפעתו ובחיבתו היתירה.

"שנים רבות העניק לי מתורתו ומזמנו ולמדנו יחד בצוותא בשעות אחה"צ. ובאותה תקופה בה למדנו חשקה נפשי לשמשו והשתדלתי יום יום להביא בפניו ארוחת צהריים דלה כדי קיומו, וכלפי שמיא גליא - שכמעט מעולם לא נגע כי הוא זה בארוחתו!

ויום יום החזרתי המגש כלעומת שבא - הוקש ביאתו לשיבתו. ואין זה בשל סיגופיו ועבודת הקודש שהיה שרוי בה כל ימי חייו, אלא שמרוב שקידתו העלאית בעמל תורה, לא שת לבו לדבר המאכל שהיה בחדרו.

"מי הוא נגרא ובר נגרא אשר יכול להתמודד עם

מלאך צבאות אש אוכלה כר'

נחום זצוק"ל. ואף עלם בימי עלומיו לא יוכל להעלות על דל שפתיו כוחות האיש הגדול אשר מכניסת יום הכיפורים ועד יציאתו לא ישב בכסאו! וכמלאך ה' צבאות עמד זקוף מלוא קומתו באימה ביראה ברתת ובחלחלה. רבים מחבריו בישיבת 'מיר' בשנחאי העידו שהיה צם ב' ימי כיפור לצאת ידי כל הספיקות. וכל דאגתנו היתה שישב לביתו שלם בגופו. ומעידני שהיה מסוגל ללכת באמצע הכביש בלא משים לב בעומק שקיעתו בתורה, ולא היה בכוחו לשמוע צופר הרכב הבא לקראתו!

"סיפר אחד מתלמידי הישיבה שחבל היה כרוך לו בידו, ובקצחו השני כרכו בעגלת התינוק, וזאת לבל יצטרך לעמוד זמן מה בסמוך לבנו כדי למנוע רגעי בטלה! והאמינו דאין שום גוזמא בדברינו, אדרבא יתר משאני קורא לפניכם כתוב כאן, עוצם דביקתו התמידית בתורה, העמל והיגיעה הפלאית ולהט נפשו בעבודת קונו חרותה היא בקרבי, וצפונה בעמקי לבבי ורישומם לא ישכח מקרבי לנצח נצחים".

ומסיים רבי שמעון במילים הבאות: "מור" הגדול זצוק"ל עלה בסערה השמים בצעירותו ובא השמש בצהרים. ועל דא קא בכינא: איה חסיד! איה עניו! חסידותו פרישותו וקדושתו נעקרה מן העולם. ולדאבוננו הדור לא היה ראוי להכיר בגודל לימודו וקדושתו באור נגה תורתו ויראתו".

עוד על שקיעתו העצומה בתורה, סיפר הרב הגאון רבי לוי יצחק שטרנברג זצ"ל מעשה שהיה לו עד: רבי נחום היה דרכו פעמים רבות לשבת ללמוד במוצ"ש בהיכל כולל בית יחיאל ב"ב והיה עולה לבית רבי דוד הרשוביץ שהיה גר בבנין הכולל למעלה ומבקש כזית פת לצורך אכילת מלוח מלכה. פעם אחת עלה כדרכו לבקש

רבי נחום שלישי מימין בלימודו בישיבת מיר בשנחאי. במרכז התמונה הרבנים הגאונים: רבי צבי כהנא, רבי שלום צבי שפירא, ורבי נחום פרוצוביץ זצ"ל

רבי נחום עם הגאון רבי ראובן יוסף גרשנוביץ זצ"ל, ראש ישיבת הנגב. מאחור נראה עוד יבדל לחיים טובים מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א

אנושיים חזינו במלאך ה' זה. ופי לשוכן שחקים שזיכני בקרבתו

היה ידוע שרבי נחום בד"כ לא היה מעיין בהרבה ספרים, את הכל היה יוצר בעצמו מתוך הגמרא והראשונים. היה זה ר' יעקב ששם לב שמגש האוכל שהובא על ידי הטבח מחדר האוכל לביתו הקטן של רבי נחום, חזר למטבח במלואו והיא זאת לפלא, האם רבי נחום לא אוכל כלל, ולאחר מעקב התברר שהוא פשוט שוכח לאכול. ואותי מינה ר' יעקב לדאוג לו למגש האוכל ולראות שהוא לא יחזור בשלמותו, והיינו שרבי נחום יאכל לשובע נפשו, השתדלתי למלאות תפקידי נאמנה, ומכוח זאת היתה לי גישה חופשית לחדרו, רבי נחום אמר לי שארגיש כבן בית, ואכנס חופשי לביתו.

"ביום רביעי בד"כ היה אורז את מטלטליו וחוזר לביתו בבני ברק לעיתים היה חוזר ביום חמישי בלילה תלוי במצב ביתו לדרישת זוגתו, ביום רביעי בבוקר תאריך ח' אלול כשהגיע הבשורה הקשה על פטירתו של מרן הגר"י סרנא זצ"ל ושהליתו תתקיים בירושלים, בני הישיבה התכוונו לנסוע ללויה לירושלים לכבוד התורה, וכשנכנסתי לחדרו של רבי נחום כדי להביא לו את ארוחת הבוקר הופתעתי לראותו שוכב מעולף על הריצפה, מהרעש של כניסתי התעורר מעלפוני, ולמראה פני המבוהלות הרגיעני ואמר שעושה ההכנות לנסיעה ללויה לירושלים, וכשתמהתי הרי אין לראש הישיבה כוח, וצריך לנסוע לבית החולים לבדיקות, הרגיעני רבי נחום. וכך נסענו לירושלים, כאשר כשותף למסע בנוסף לבני הישיבה היה הגאון רבי חיים גריינימן שהיה מגיע לתפרח ללמוד במנוחה.

"באמצע הנסיעה כשגברה חולשתו של רבי נחום נעצרו בתחנת דלק כשרבי נחום נח ושואף אויר כדי לחזק הרגשתו וכשאמר שמרגיש טוב יותר המשיכו ללויה. לאחר מאמץ הלוייה הציע רבי חיים גריינימן להיכנס למנוחה בבית חמיו וחמותו, לאחר מנוחת מה אמר רבי נחום שמרגיש יותר טוב ואז כל הכבודה חזרה לבני ברק כל אחד לביתו. רבי נחום חזר אז לביתו ומאז הוא לא חזר יותר לתפרח, כי עלתה נשמתו לישיבה של מעלה ביום שני שלאחר מכן.

פטירתו של רבי נחום

בשבת קודם הפטירה עדיין היה הכל כרגיל, רבי נחום הלך לתפילה בכולל בית יחיאל. במהלך השבת הוא הזיע הזעה מרובה מהרגיל, ומבחינה רפואית זה מוכיח על אי ספיקת לב, אבל אז חשבו שזו תופעת הזעה רגילה שלו. במוצ"ש לא חש בטוב, והודיע בטלפון שלא יגיע לתפרח ביום ראשון אלא רק למחרת - ביום שני. אולם ביום ראשון בלילה, אור ל"ב אלול, חש רבי נחום במצוקה נשימתית, הרופאים הוזעקו, ותוך כדי שהובל לבית החולים יצאה נשמתו בסערה. בחלוייתו הכואבת ראשון המספידים היה מורו ורבו המשגיח הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. ואחריו מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ומחותנו הג"ר אברהם דוד רוזנטל זצ"ל, רב שכונת 'שערי חסד' ובעל 'באר המלך'. משם המשיכה הלוייה לעבר ישיבת תפרח, שם הרביץ תורה והעמיד תלמידים במסירת כל החושים למענם.

בימי השבעה הגיעו אלפים לנחם את האבלים. כשהגיע רבי יחזקאל היטו כולם אוזנם לשמוע את מוצא דבריו, וסיפר כי ראה את רבי נחום בחלמו עם פנים יפות ולבוש לבן. רבי יחזקאל הוסיף כי הוא נורא מתפלא על זה, שהרי הדינים הקשים הם בתוך השבעה, לעומת זאת היה נראה כמו שכבר עבר את הדינים וכלשון באידיש "א פרטיקער", כלומר מוכן, דבר שזוכים בו רק יחידים מיוחדים.

כזית למלוח מלכה, ור' דוד התפלא בפניו: "ר' נחום הגיע זמן קריא"ש של שחרית, וכבר העיר הבוקר, ואין שייך כבר לאכול מלוח מלכה?". רבי נחום התעורר משקיעות לימודו, ביקש סליחה ורץ מיד שוב למטה לכולל להמשך לימודו.

היתה לו לרבי נחום פינה במרפסת המטבח בביתו, שם ישב בלילות שבת לאחר שכבה מנורת הנפט ולומד שם שעות רבות בעל פה. פעם אחת ערך סיום השי"ס והיה בהתרגשות גדולה, היה זה סיום מהלימוד של כל השי"ס בעל פה בלילות שבת! ועל אף שלא היה דרכו לעשות עניין גדול מסיום השי"ס, אולם בסיום זה התרגש עד מאד.

פעם ביקש רבי נחום מבנו הגרמ"ז שליט"א להכין לו כוס תה לשתייה. מחמת שקיעותו בלימוד, לגם רבי נחום את הכוס החמה והרותחת כולה בבת אחת, ולא שם לב שהיה זה כוס תה רותח יותר מדרגת יד סולדת בו. והסיפור לא נגמר. לאחר מכן הוא עוד התפלא מדוע לא הגישו לו עדיין את התה לשתייה...

מתקופת שימושו ישיבת תפרח

אחד התלמידים מספר: "למדתי בתפרח בשנת תשכ"ט ושמענו שיעורים תמידיים מרבי נחום. הגאון רבי רבי יעקב פרידמן שליט"א היה גאה בבחירה זו ותמיד היה שח לבחורי הישיבה שאת רבי נחום הביא לישיבת תפרח בסייעתא דשמיא מופלאה, והרי זה יסוד לכל הצלחת הישיבה. אמנם הוא הכיר את רבי נחום קודם והיה משא ומתן שרבי יעקב עצמו יכהן כר"מ בישיבתו הקודמת של רבי נחום בישיבת מגדאל אבל לבסוף הגיע רבי נחום לתפרח.

"רבי יעקב היה ממריצו בכל זמן להתבונן בכל הליכותיו של רבי נחום, בלימודו, בהתמדתו, בתגובותיו, בתפילותיו, וכסדר היה שולח אותנו לשוחח עמו בכל ענין שהוא בין בדברי תורה, בין בדברי העולם, כשלאחר מכן היה חוקר מה דיברנו, ואז היה מסביר את כוונותיו של רבי נחום, ואיך להבין את רצונו גם מבין השיתין. היה זה כאמור האומץ שנתן לנו רבי נחום ברצינות התורה וברצינות בורא העולם וברצינות ההנהגה וההשגחה, ובפרט ענין מידה כנגד מידה. רבי יעקב בגודל ענוותו היה מתבטל בצורה מוחלטת כלפי רבי נחום, והיה נראה כאילו הוא לא קיים כלל. לא השגחנו על כלום, במושבת תפרח לא היה דבר כי אם כמה תרגולים ועשב, דבר שיכול לגרום לבטלה רק ליום אחד ויומיים, לאחר מכן אם אינך רוצה ללמוד אין לך פה מה לעשות, ולימודנו בשקיעות מוחלטת.

"יחינו בכיליון עיניים לשיעור של רבי נחום, שיתקיים בשעה 12 בצהריים, השקענו בזה את כל החברותא של סדר א' וחלק מסדר ב' להבנת דבריו. כמובן שהיה קשה לו לסיים השיעור בזמן הנקבע, כל מיני קונצים היו צריכים לעשות כדי להזכיר לו את זמן סיום השיעור. לאחר השיעור התקיימה תפילת מנחה וארוחת צהריים כשרבי נחום נשאר באולם הישיבה שלא היה אז גדול עד לאמצע סדר ב'. מה נהדר היה מראהו כשקם בזריות והלך לדירתו הקטנה שהנהלת הישיבה ייעדה בעבורו.

"היינו תמיד צמודים לבית קטן זה, בו שהה רבי נחום, והיינו מקיפים אותו מצדדיו כדי לעקוב אחרי צעדיו, והליכותיו בקודש, לראשונה בהיכנסי לדירתו זו הופתעתי לראות בשוממותה, כאשר אין בה ריהוט כלל, כי אם מיטה ישנה, ומזרון מעליה, שולחן, סטנדר, כסא, וכמה ספרים, שכן

